СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ

„Димитър А. Ценов" - Свищов

KreativEU
Knowledge & Creativity European University

Международна научно-практическа конференция

90 години дарителство, знание, иновации и устойчиво развитие в СА „Д. А. Ценов" – Свищов

Том II

5-7 ноември 2026 г.

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

МЕЖДУНАРОДНА НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКА КОНФЕРЕНЦИЯ

90 ГОДИНИ ДАРИТЕЛСТВО, ЗНАНИЕ, ИНОВАЦИИ И УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ В СА „Д. А. ЦЕНОВ“ – СВИЩОВ

Свищов, 5-7 ноември 2026 г.

Посветена на 90 години от създаването на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“

Сборник с доклади

ТОМ II

Международната научно-практическа конференция е организирана при изпълнение на Административен договор № КП-06-МНФ/23 от 18.08.2026 г. (BNSF-1.010-0023-C01) на Фонд „Научни изследвания“ при МОН по Процедура за подкрепа на международни научни форуми, провеждани в Република България

Академично издателство „Ценов“
Свищов
2026

ПРОГРАМЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Марин Маринов
Ректор на Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – председател
Проф. д-р Красимир Шишманов
Проф. д. н. Божидар Божинов
Проф. д-р Любчо Варамезов
Доц. д-р Маргарита Шопова
Доц. д-р Ваня Григорова
Доц. д-р Румен Ерусалимов
Доц. д-р Пламен Йорданов
Доц. д-р Драгомир Илиев
Доц. д-р Иван Марчевски
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Сергей Найденов
Доц. д-р Катя Личева
Проф. д-р Пенка Шишманова
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Пламен Петков
Доц. д-р Пепа Стойкова
Доц. д-р Михаил Чиприянов
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Теодора Филипова
Ст. преп. Елка Узунова
Ст. преп. д-р Радослав Николов

ОРГАНИЗАЦИОНЕН КОМИТЕТ
Доц. д-р Здравко Любенов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Атанас Атанасов
Доц. д-р Галина Чиприянова
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Красимира Славева
Гл. ас. д-р Асен Божиков
Ст. преп. д-р Венцислав Диков

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ
Проф. д-р Атанас Атанасов – *председател*
Проф. д-р Светослав Илийчовски
Проф. д-р Красимир Шишманов
Доц. д-р Искра Пантелеева
Доц. д-р Танер Исмаилов
Доц. д-р Здравко Любенов
Доц. д-р Галя Иванова-Кузманова
Доц. д-р Ирена Емилова
Доц. д-р Христо Сирашки
Доц. д-р Елена Йорданова
Доц. д-р Любка Илиева
Доц. д-р Валентин Милинов
Доц. д-р Красимира Славева
Доц. д-р Маруся Смокова-Стефанова
Доц. д-р Венцислав Василев
Доц. д-р Зорница Петкова

Публикуваните материали са рецензирани по метода на двойно сляпо рецензиране. Авторите носят отговорност за съдържанието на материалите, изразените мнения, използваните данни, цитираните източници и езиковото оформление на текстовете. Фонд „Научни изследвания“ не носи отговорност за съдържанието на докладите, представени на научния форум, както и за съдържанието на рекламните и други материали за него.

ISBN 978-954-23-2688-5 (print)
ISBN 978-954-23-2689-2 (online)

D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS – SVISHTOV

INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE

90 YEARS OF CHARITY, KNOWLEDGE, INNOVATION AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT IN D. A. TSENOV ACADEMY OF ECONOMICS - SVISHTOV

Svishtov, 5th - 7th November 2026

Dedicated to the 90th anniversary since the establishment of D. A. Tsenov Academy of Economics

Conference Proceedings

VOLUME II

The International Scientific and Practical Conference was organized in the implementation of Administrative Contract № КП-06-МНФ/23 of August 18, 2026 (BNSF-1.010-0023-C01), awarded by the Bulgarian National Science Fund at the Ministry of Education and Science under the Procedure for Support of International Scientific Forums Held in the Republic of Bulgaria

Tsenov Academic Publishing House
Svishtov
2026

PROGRAM COMMITTEE
Assoc. Prof. Marin Marinov, PhD
Rector of D. A. Tsenov Academy of Economics
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Prof. Bozhidar Bozhinov, PhD
Prof. Lyubcho Varamezov, PhD
Assoc. Prof. Margarita Shopova, PhD
Assoc. Prof. Vanya Grigorova, PhD
Assoc. Prof. Rumen Jerusalemov, PhD
Assoc. Prof. Plamen Yordanov, PhD
Assoc. Prof. Dragomir Iliev, PhD
Assoc. Prof. Ivan Marchevski, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Sergey Naydenov, PhD
Assoc. Prof. Katya Licheva, PhD
Prof. Penka Shishmanova, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Plamen Petkov, PhD
Assoc. Prof. Pepa Stoykova, PhD
Assoc. Prof. Mihail Chipriyanov, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Teodora Filipova, PhD
Senior Lecturer Elka Uzunova
Senior Lecturer Radoslav Nikolov, PhD

ORGANIZING COMMITTEE
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov. PhD, Chairman
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Prof. Atanas Atanasov, PhD
Assoc. Prof. Galina Chipriyanova, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Ch. Assist. Prof. Asen Bozhikov, PhD
Sen. Lect. Ventsislav Dikov

EDITORIAL BOARD
Prof. Atanas Atanasov, PhD – Chair
Prof. Svetoslav Iliychovski, PhD
Assoc. Prof. Iskra Panteleeva, PhD
Prof. Krasimir Shishmanov, PhD
Assoc. Prof. Taner Ismailov, PhD
Assoc. Prof. Zdravko Lyubenov, PhD
Assoc. Prof. Galya Ivanova-Kuzmanova, PhD
Assoc. Prof. Irena Emilova, PhD
Assoc. Prof. Hristo Sirashki, PhD
Assoc. Prof. Elena Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Lyubka Ilieva, PhD
Assoc. Prof. Valentin Milinov, PhD
Assoc. Prof. Krasimira Slaveva, PhD
Assoc. Prof. Marusya Smokova-Stefanova, PhD
Assoc. Prof. Ventsislav Vasilev, PhD
Assoc. Prof. Zornitsa Petkova, PhD

The published materials have been peer-reviewed using the double-blind review method. The authors are solely responsible for the content of the materials, the opinions expressed, the data used, the cited sources, and the linguistic formatting of the texts. The Bulgarian National Science Fund bears no responsibility for the content of the papers presented at the scientific forum, nor for the content of its promotional or other materials.

ISBN 978-954-23-2688-5 (print)
ISBN 978-954-23-2689-2 (online)

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОМ II
МЕНИДЖМЪНТ, МАРКЕТИНГ, ПЛАНИРАНЕ, МЕЖДУНАРОДНА ИКОНОМИКА, БИЗНЕС ИНФОРМАТИКА

ИЗСЛЕДВАНЕ НА ГОТОВНОСТТА, НАГЛАСИТЕ И ПОТРЕБНОСТИТЕ НА ПРЕПОДАВАТЕЛИТЕ ОТ СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ
Проф. д.н. Борислав Борисов, гл. ас. д-р Юлиян Господинов..... 9

THE PLACE AND ROLE OF UKRAINE IN ENSURING THE EU'S EXTERNAL ECONOMIC SECURITY
Prof. D.Sc. (Economics) Illya Khadzhynov..... 18

SHADOW DIGITAL ECONOMY AND SUSTAINABLE DEVELOPMENT
Prof. DSC Serghei Ohrimenco, Prof. DSC Dinara Orlova, Prof. PhD Tatiana Manasterska, Valeriu Cernei, Partner, IT Audit&Advisory..... 24

УПРАВЛЕНИЕТО НА ЗНАНИЕТО КАТО МЕХАНИЗЪМ ЗА ФОРМИРАНЕ НА ИНОВАЦИОННА СПОСОБНОСТ И ИНОВАЦИОННО ПРЕДСТАВЯНЕ НА ПРЕДПРИЯТИЕТО (ТЕОРЕТИЧЕН ПРЕГЛЕД И КОНЦЕПТУАЛНА РАМКА)
Проф. д-р Любчо Варамезов, докторант Стела Маринова..... 32

СТРАТЕГИЧЕСКАТА ДЪЛБОЧИНА (ВЪЗХОДЪТ) И НЕСТРАТЕГИЧЕСКАТА ПЛИТКОСТ (УПАДЪКЪТ) – КАЗУСЪТ НА СВИЩОВСКАТА АКАДЕМИЯ
Проф. д-р Никола Янков..... 40

LEAN MARKETING – СЪВРЕМЕНЕН ПОДХОД ЗА ТРАНСФОРМАЦИЯ НА МАРКЕТИНГОВАТА СТРАТЕГИЯ
Доц. д-р Ваня Григорова..... 48

ПОЗИЦИОНИРАНЕ НА ТЪРГОВСКА МАРКА В ДИГИТАЛНА СРЕДА
Доц. д-р Ваня Григорова, Александра Иванова, студент..... 56

СЪВРЕМЕННИ ПОДХОДИ ЗА ПРОДУКТОВА ИНОВАЦИЯ В КОЗМЕТИЧНИЯ СЕКТОР
Доц. д-р Ваня Григорова, Марая Драганова, студент..... 64

ДЕТЕРМИНАНТИ НА ТЪРСЕНЕТО НА ЗАСТРАХОВКИ СРЕЩУ ТЪРГОВСКИ РИСК
Доц. д-р Ваня Григорова, докторант Николай Марков,..... 71

ВЛИЯНИЕ НА ДИГИТАЛНИЯ БЪРНАУТ ВЪРХУ ПОТРЕБИТЕЛСКОТО ПОВЕДЕНИЕ
Доц. д-р Ваня Григорова, Пламена Жекова, студент..... 79

INTERNATIONAL ECONOMIC INTEGRATION AND STRUCTURAL RESILIENCE
Assoc. Prof., PhD Giga Abuseridze, Assoc. Prof. PhD Anatoliy Asenov..... 87

ПАРТИСИПАТИВНО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ В ИНОВАЦИОННИТЕ МРЕЖИ
Доц. д-р Евелина Парашкевова, проф. д-р Маргарита Богданова, доц. д-р Александра Пенишевич, проф. д-р Бранислав Санчанин" 93

ОСОБЕНОСТИ НА СЪВРЕМЕННИЯ МЕЖДУНАРОДЕН БИЗНЕС
Доц. д-р Здравко Любенов 101

CONVERGENCE OR DIVERGENCE? DIGITAL TRANSFORMATION AND EMERGING INTERNATIONAL MARKETING TRENDS IN ROMANIA AND BULGARIA
Assoc. Prof. Cătălin Deatcu-Gavril PhD, assoc. Prof. Alexander Ganchev PhD, Ivaylo Marinov PhD, Vlad-Mihai Panait PhD, Ec. Elena Deatcu-Gavril 108

CYBERSECURITY AND OPERATIONAL RISK IN THE ERA OF DIGITAL TRANSFORMATION: CHALLENGES FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT
Assoc. Prof. Habilitated Doctor Dorogaia Irina, Caminschi Olga, PhD student, Assistant Lecturer 122

MANAGING ORGANIZATIONAL STRUCTURE CHANGES IN AN UNSTABLE ENVIRONMENT
Assoc. Prof. Habilitated Doctor Dorogaia Irina, Coval Anastasia, Assistant Lecturer 129

ДИГИТАЛНОТО РАВЕНСТВО КАТО ФАКТОР В ПРОЦЕСА НА ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ
Доц. д-р Кремена Маринова-Костова 139

ИНОВАЦИОННИ МРЕЖИ И МЕЖДУФИРМЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО: ФАКТОРИ, ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ И РАЗВИТИЕ
Доц. д-р Любомир Тодоров, проф. д-р Дариуш Новак 146

СОЦИАЛНОМРЕЖОВИ ПОДХОД ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ НА МЕЖДУУНИВЕРСИТЕТСКОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО В РАМКИТЕ НА ИНИЦИАТИВАТА „ЕВРОПЕЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ“: СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ ПО ПОКАНИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ
Доц. д-р Маруся Смокова, гл. ас. д-р Галин Стефанов 155

ЕФЕКТИВНИ КОМУНИКАЦИОННИ СТРАТЕГИИ КАТО ФАКТОР ЗА ОРГАНИЗАЦИОННА УСТОЙЧИВОСТ
Доц. д-р Милен Динков 166

ESG ПОЛИТИКИ И РЕШЕНИЯ В СТРОИТЕЛНИЯ СЕКТОР
Доц. д-р Михаил Чиприянов 172

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА АГЕНТИТЕ С ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ ВЪРХУ СВЕТОВНАТА МРЕЖА
Доц. д-р Наталия Маринова 176

ASSESSING FACTORS AFFECTING AN ORGANIZATION’S INFORMATION SECURITY
Assoc. Prof. Olga Pugacheva, PhD 184

СТРАТЕГИЧЕСКИ АНАЛИЗ НА ПАЗАРА НА ЧУЖДОЕЗИКОВИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ УСЛУГИ
Доц. д-р Пенка Горанова..... 192

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И РИСКОВЕ ПРИ ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ И АНАЛИЗ НА ГОЛЕМИ ДАННИ ЗА УСТОЙЧИВИ ВЕРИГИ ЗА ДОСТАВКИ
Доц. д-р Петя Емилова, доц. д-р Веселин Попов 198

MANAGING RESEARCH–EDUCATION SYNERGIES FOR ENGINEERING AND SCIENCE CAREER DEVELOPMENT IN THE UNIVERSITY ENVIRONMENT: THE CASE OF VALAHIA UNIVERSITY OF TÂRGOVIȘTE
Assoc. Prof. Dr. Eng., Sălișteanu I.C., Professor, Dr. Eng., Dunea D.E.C. , Professor, Dr. Eng., Coandă H.G. , Assoc. Prof., Dr. Eng., Udroiu I.N. , Professor, Dr. Croitoru G., Senior Research Scientist, Dr. Eng., Nicolescu C.M., Assoc. Prof., Dr. Bumbac M., Assoc. Prof., Dr. Eng., Alexandrescu D.C., University Lecturer Dr., Hossu A.M., Assoc. Prof., Dr. Eng., Angelescu N., Assoc. Prof., Dr. Eng., Popa I.F., University Lecturer Dr., Catangiu A. 207

УПРАВЛЕНКСИ ИЗМЕРЕНИЯ НА КОНТИНУУМА „ПРОДУКТ – УСЛУГА“: ОПЕРАЦИОННА СИСТЕМА И ТРАНСФОРМАЦИОННИ ПРОЦЕСИ
Доц. д-р Силвия Благоева, доц. д-р Ирена Емилова 217

АСПЕКТИ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА КАЧЕСТВОТО В ОРГАНИЗАЦИИТЕ ОТ ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР
Доц. д-р Христо Сирашки..... 224

НАУЧНАТА ПОЛИТИКА НА СТРАНИТЕ ОТ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ВЛИЯНИЕТО НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯТА
доц. д-р Цветан Дилков..... 230

ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ ЗА ПОКУПКА В СРЕДА НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ
Гл. ас. д-р Атанаска Решеткова..... 238

ОСОБЕНОСТИ В АНТИКРИЗИСНОТО УПРАВЛЕНИЕ
Гл. ас. д-р Валентин Панайотов 246

КОНВЕРГЕНЦИЯ НА ДОХОДИТЕ В РАМКИТЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ: ДЕКОМПОЗИРАНЕ НА НАЦИОНАЛНО И РЕГИОНАЛНО НИВО
Гл. ас. д-р Галин Стефанов..... 253

АДМИНИСТРАТИВНИ РЕШЕНИЯ ЗА УСТОЙЧИВИ СОЦИАЛНИ ИНВЕСТИЦИ
Гл. ас. д-р Десислава Алексиева..... 262

ВАЛУТНА ЕКСПОЗИЦИЯ И ПОДХОДИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА: ИЗСЛЕДВАНЕ НА НАУЧНАТА ЛИТЕРАТУРА
Гл. ас. д-р Димитър Костов 268

СТРАТЕГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА СВИВАЩИТЕ СЕ ГРАДОВЕ
Гл. ас. д-р Елица Лазарова, Chrysostomos Roditis..... 281

ГЕОПОЛИТИЧЕСКИЯТ РИСК КАТО ФАКТОР ПРИ ИЗБОРА НА ЛОКАЦИЯ ЗА ПРЕКИ ЧУЖДЕСТРАННИ ИНВЕСТИЦИИ
Гл. ас. д-р Иван Ангелов 288

ПЕРИФЕРНИ ИЗЧИСЛЕНИЯ И ИНТЕРНЕТ НА НЕЩАТА: БЪДЕЩЕТО НА СВЪРЗАНИТЕ УСТРОЙСТВА
Гл. ас. д-р Искрен Таиров 296

ЕВРИСТИЧНИ СТРАТЕГИИ ЗА РЕДУКЦИЯ НА СЛОЖНОСТТА В ИКОНОМИЧЕСКОТО ПЛАНИРАНЕ ПРИ ОГРАНИЧЕНА ИНФОРМАЦИЯ
Гл. ас. д-р Надежда Веселинова 302

КАЧЕСТВО НА ТРУДОВИЯ ЖИВОТ: ОРГАНИЗАЦИОННО-ПОВЕДЕНЧЕСКИ АСПЕКТИ
Гл. ас. д-р Надежда Стефанова 310

АНАЛИЗ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА ОНЛАЙН МАРКЕТИНГА И KPI ПОКАЗАТЕЛИ
Гл. ас. д-р Пламен Петров 317

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА: ФАКТОРИ ЗА ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ ОТ СТУДЕНТИ ПО МАРКЕТИНГ
Гл. ас. д-р Светла Атанасова 325

ДОБРИ ПРАКТИКИ ПО ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ ОТ ДЪРЖАВНАТА АДМИНИСТРАЦИЯ
Гл. ас. д-р Юлиян Господинов 334

RETHINKING PLACE BRANDING: STRATEGIC FRAMEWORKS AND EXECUTION TOOLS
Senior Lecturer, PhD, Aliya Turganovna Baigarina, PhD student Anar Aliyeva, Head Assist.Prof., PhD Stanislava Stoyanova-Asenova, Assoc.prof. PhD Anatoliy Asenov ... 345

ЕЗИКОВА БЛИЗОСТ И ИНСТИТУЦИОНАЛНА ИНТЕГРАЦИЯ В МЕЖДУНАРОДНАТА ТЪРГОВИЯ: КОНЦЕПТУАЛЕН ПОДХОД
Ст. преп. д-р Маргарита Михайлова, доц. д-р Драгомир Илиев 350

ОТ КОНЦЕПЦИЯТА ДО ВЪЗДЕЙСТВИЕТО: ДИЗАЙН И ИЗПЪЛНЕНИЕ НА УСПЕШНИ ПРОЕКТИ ПО ПРОГРАМА „ИНТЕРРЕГ РУМЪНИЯ–БЪЛГАРИЯ“
Лектор, д-р Михаела Тинка Удриштиойу; професор, д-р Нику Джордже Биздоака 356

СТРАТЕГИЧЕСКО УПРАВЛЕНИЕ НА ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ ПРИ ПЛАНИРАНЕ НА ЕКОЛОГИЧНИ ПРОЕКТИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИ
Ас. д-р Димчо Шопов 362

MANAGERIAL STRATEGIES FOR MOTIVATING THE EMPLOYEES FROM ROMANIAN PUBLIC INSTITUTIONS
Assistant Professor, Ph.D, Miruna Angela Mutu, Senior Lecturer, Ph.D, Andreea Anamaria Panagoret, Senior Lecturer, Ph.D, Dragos Mihai Panagoret, Lecturer, Ph.D, Sorina Cernat 371

MAPPING AND MITIGATING CHILDREN'S DIGITAL FOOTPRINTS IN EGYPT
Assistant Professor Nehal Lotfy H. Khalil, PhD..... 384

ЕКСПЕРТНОТО ИНТЕРВЮ В ИЗСЛЕДВАНИЯТА ПО ДИГИТАЛЕН МАРКЕТИНГ: МЕТОДОЛОГИЧНИ НАСОКИ
Ас. д-р Спасимир Цветанов..... 392

МАРКЕТИНГ, ВОДЕН ОТ НОСТАЛГИЯТА В ЕРАТА НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ – ВЪЗМОЖНОСТИ, ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА И ТЕНДЕНЦИИ
Ас. д-р Стелиана Василева 400

AI В ПОМОЩ НА СЕЛЕКЦИОНЕРИТЕ В ЖИВОТНОВЪДСТВОТО: ПРОТОТИП НА ИНТЕЛИГЕНТНА СИСТЕМА ЗА АНАЛИЗ НА РОДОСЛОВИЯ И ПОДПОМАГАНЕ НА РАЗВЪДНАТА ДЕЙНОСТ
Д-р инж. Пенка Чернаева, д-р инж. Петър Чернаев..... 411

АНАЛИЗ НА ПОТЕНЦИАЛА НА ИНОВАЦИОННИТЕ ПРОЕКТИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА БЕДНОСТТА В СЕВЕРОЗАПАДНИЯ РАЙОН ЗА ПЛАНИРАНЕ БЪЛГАРИЯ
Д-р Таня Минкова Николова..... 418

УЧАСТИЕТО В ИНИЦИАТИВАТА ЗА НАСОЧЕНА ТЪРГОВИЯ И ВИЗОВАТА ОТВОРЕНОСТ В АФРИКА
Докторант Анита Йорданова 424

СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ НА РАБОТНАТА СИЛА В ЗДРАВНАТА СИСТЕМА НА ГЪРЦИЯ В КОНТЕКСТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ДИСБАЛАНСИ И РЕГИОНАЛНИТЕ НЕРАВЕНСТВА
Докторант Анна Коллару 432

СТРАТЕГИЧЕСКО ПЛАНИРАНЕ И УПРАВЛЕНИЕ НА КРИЗИ В АДМИНИСТРИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ
Докторант Анна Коллару, докторант Алексиос Антониос Колларос..... 439

МОДЕЛИ НА ПУБЛИЧНО-ЧАСТНО ПАРТНЬОРСТВО ЗА ФИНАНСИРАНЕ НА ОБЩИНСКАТА ТРАНСПОРТНА ИНФРАСТРУКТУРА
Докторант Атанаска Василева 447

ИНТЕГРИРАН ПОДХОД ЗА ПОВИШАВАНЕ НА ЕФЕКТИВНОСТТА НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРОЦЕСИ В ГЛОБАЛНИТЕ АУТСОРСИНГ СТРУКТУРИ
Докторант Веселин Василев Михайлов..... 451

СВЪРЗВАЩИТЕ СТРУКТУРИ В СИСТЕМАТА НА УПРАВЛЕНИЕ – МЯСТО И РОЛЯ
Докторант Галина Гатева-Христова..... 462

МЕЖДУНАРОДНА ТЪРГОВИЯ И ИКОНОМИЧЕСКИ БАРИЕРИ
Докторант Георги Спасов Витков 467

ДЕТЕРМИНАНТИ НА КЛИЕНТСКАТА УДОВЛЕТВОРЕНОСТ В ЗАСТРАХОВАНЕТО – ПОВЕДЕНЧЕСКИ И ДИГИТАЛНИ АСПЕКТИ
Докторант Десислава Кайрякова..... 474

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ИНТЕГРАЦИЯТА НА НЕСТРУКТУРИРАНИ И ПОЛУСТРУКТУРИРАНИ ДАННИ ВЪВ ФИНАНСОВО-СЧЕТОВОДНИТЕ СИСТЕМИ
Докторант Диян Николаев 482

WHO: TRANSFORMING ORGANIZATIONS THROUGH ESG CULTURE
PhD student Elton Rodrigo Titon 488

ВРЪЗКА МЕЖДУ ИНТЕГРИРАНОТО УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ И КРЪГОВИТЕ БИЗНЕС МОДЕЛИ
докторант Емил Найденов 496

ПРОГРАМНОТО БЮДЖЕТИРАНЕ КАТО ИНСТРУМЕНТ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ НА ОБЩИНСКИЯ ПЛАН ЗА РАЗВИТИЕ: МОДЕЛ ЗА ФИНАНСОВА УСТОЙЧИВОСТ
Докторант Емилия Върбанова 504

ТРАНСФОРМАЦИЯ НА БИЗНЕС МОДЕЛИТЕ В СЕКТОРА НА ВЪЗОБНОВЯЕМАТА ЕНЕРГИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ В УСЛОВИЯТА НА ЗЕЛЕНИЯ ПРЕХОД
Докторант Жени Антонова 508

ИЗБОР МЕЖДУ ЛОКАЛЕН И ОБЛАЧНО БАЗИРАН ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В СЪВРЕМЕННИТЕ БИЗНЕС ИНФОРМАЦИОННИ СИСТЕМИ
Докторант Зорница Иванова 516

ОТ ТЕОРИЯ КЪМ ПРАКТИКА: ИНТЕГРИРАНЕ НА УСТОЙЧИВОСТТА В УПРАВЛЕНИЕТО НА ПРОЕКТИ КАТО ФАКТОР ЗА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА
Докторант Ивелина Станева 523

ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРИ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА ИЗКУСТВЕНИЯ ИНТЕЛЕКТ ЗА ОПТИМИЗАЦИЯ НА АДМИНИСТРАТИВНИТЕ ПРОЦЕСИ В ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
докторант Йоан Парашкевов Денев 528

ВЪЗМОЖНОСТИ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ВНЕДРЯВАНЕТО НА ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ В МАЛКИ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ
Докторант Йоанна Иванова Бакалова 536

ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ В СЪВРЕМЕННИТЕ ОБУЧИТЕЛНИ ПЛАТФОРМИ
Докторант Лора Първанова 551

ДЕФИНИРАНЕ НА БЛОКЧЕЙН: ХАРАКТЕРИСТИКИ И КЛЮЧОВИ КОМПОНЕНТИ
Докторант Любен Кирев 551

ФАКТОРИ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА ИНОВАЦИИ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР
Докторант Мария Савова 557

УПРАВЛЕНИЕ НА НЕФИНАНСОВИЯ РИСК ЧРЕЗ КСО В БЪЛГАРИЯ
Докторант Мария Цветанова 565

СРАВНИТЕЛНА ХАРАКТЕРИСТИКА НА МЕХАНИЗМИТЕ ЗА ВНЕДРЯВАНЕ НА КОМПЕТЕНТНОСТИ ПО ИКОНОМИКА
Докторант Милена Димитрова..... 569

СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА ДИГИТАЛНИ ПЛАТФОРМИ НА БЪЛГАРСКИЯ ПАЗАР ЧРЕЗ ИНДЕКС НА ПАЗАРНАТА ПРИВЛЕКАТЕЛНОСТ (MAS): NETFLIX, TRENDYOL И TEMU
Докторант Невин Ангелова..... 573

СТЕЙБЪЛКОЙНИТЕ В ТРАНСГРАНИЧНИТЕ РАЗПЛАЩАНИЯ: ПАЗАРНА КОНЦЕНТРАЦИЯ И РЕГУЛАТОРНИ ЕФЕКТИ ОТ MICA
Докторант Пенко Ангелов Бяливанов..... 580

ДЕТЕРМИНАНТИ НА КОРПОРАТИВНАТА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ В МЕЖДУНАРОДНИ КОМПАНИИ ЗА БИЗНЕС УСЛУГИ
Докторант Петьо Божинов..... 588

КОНЦЕПТУАЛНА РАМКА НА ВНЕДРЯВАНЕТО НА ЗЕЛЕНИ ТЕХНОЛОГИИ В ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР
Докторант Радослав Асенов..... 596

УПРАВЛЕНСКИ ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА ПРЕД ПУБЛИЧНИЯ СЕКТОР В УСЛОВИЯТА НА ДИГИТАЛНА ТРАНСФОРМАЦИЯ И ОТВОРЕНИ ИНОВАЦИИ
Докторант Сание Иса..... 604

TRANSFORMATIONAL LEADERSHIP AND AFFECTIVE ORGANIZATIONAL COMMITMENT: A FOCUSED NARRATIVE REVIEW
PhD student Slagjana Cvetkovska Mousa..... 611

ПРЕОДОЛЯВАНЕ НА ПРОПАСТТА В ЕКОЛОГИЧНИЯ ИНТЕГРИТЕТ: СРАВНИТЕЛЕН АНАЛИЗ НА РЕГУЛАТОРНАТА СТРОГОСТ НА СИСТЕМАТА ЗА ТЪРГОВИЯ С ЕМИСИИ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ И ДОБРОВОЛНИТЕ ВЪГЛЕРОДНИ ПАЗАРИ
Докторант Стефани Георгиева, Докторант, Антони Георгиев..... 618

ВНЕДРЯВАНЕ НА ГЕНЕРАТИВЕН ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ И ИНТЕЛИГЕНТНИ АГЕНТИ В БИЗНЕС АНАЛИЗА: ТЕХНИЧЕСКИ ИЛИ ОРГАНИЗАЦИОНЕН ПРОБЛЕМ
Докторант Таньо Георгиев Георгиев..... 626

РЕШЕНИЯ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА МОБИЛНОСТ В СМАРТ ГРАДОВЕТЕ В БЪЛГАРИЯ
Докторант инж. Тихомир Панов..... 634

ГЕОГРАФСКА ЕКСПАНЗИЯ ЧРЕЗ МРЕЖОВИ СТРАТЕГИИ В СЕЛСКОСТОПАНСКАТА ТЪРГОВИЯ
Докторант Тотю Иванов..... 639

ПРИЛАГАНЕ НА АРХИТЕКТУРИ, УПРАВЛЯВАНИ ОТ СЪБИТИЯ, И МИКРОСЪРВИСИ ЗА ИНТЕЛИГЕНТНА АВТОМАТИЗАЦИЯ В ИНДУСТРИЯ 5.0
Докторант Яница Димитрова..... 643

ГЕНЕРАТИВНИЯТ ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ КАТО КАТАЛИЗАТОР НА ПЛАТФОРМЕНАТА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ НА МАЛКИТЕ И СРЕДНИ ПРЕДПРИЯТИЯ
Докторант Юксела Шефкетева Брахимбашева..... 648

УЧИЛИЩЕТО КАТО СПЕЦИФИЧНА СРЕДА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ПРОЕКТНАТА ДЕЙНОСТ
Магистър Лора Николова 656

PSYCHOLOGICAL METHODS FOR MARKETING INFLUENCE ON CONSUMER BEHAVIOR
Anna Grigorova, student 663

DIGITAL TRANSFORMATION AND CUSTOMER RELATIONSHIP MANAGEMENT IN SMES: A COMPARATIVE STUDY OF ROMANIA AND BULGARIA
Student Elena Deatcu – Gavril, Student Adriana – Daniela Urucu, Student Diana – Marina Vasile, Student Angelo – Patrick – Cosmin Baicu..... 670

СЪВРЕМЕННОТО ПРЕДПРИЯТИЕ В УСЛОВИЯ НА ГЛОБАЛИЗАЦИЯ И ДИГИТАЛИЗАЦИЯ
Студент Милена Христова 679

ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА АГЕНТИТЕ С ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ ВЪРХУ СВЕТОВНАТА МРЕЖА

Доц. д-р Наталия Маринова[1]

Резюме: *През изминалата 2025 г. трафикът, генериран от софтуерни системи, които автономно извършват действия в полза на потребителя, нарасна с почти 8000% в сравнение с предходната година. Настоящият доклад има за цел да изследва различни аспекти на взаимодействието на хората с автономни агенти и начина на използване на Глобалната мрежа от интелигентни софтуерни машини в ерата на пост-генеративните системи с изкуствен интелект.*

Ключови думи: *агенти с изкуствен интелект, предизвикателства на агентите с изкуствен интелект*

JEL: C45, C88, L86

IMPACT OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE AGENTS ON THE WORLD WIDE WEB

Assoc. Prof. Natalia Marinova, PhD

Abstract: *Over the past year of 2025, traffic generated by software systems that autonomously act on behalf of users grew by almost 8000% compared to the previous year. This report aims to explore different aspects of how people interact with autonomous agents and how the Global Network of intelligent software machines is used in the era of post-generative systems with artificial intelligence.*

Key words: *Artificial Intelligence Agents, AI Agents Challenges*

JEL: C45, C88, L86

1. **Въведение**

Съвременната информационна икономика преминава към модел на интензификация на труда, задвижван от големи езикови модели и агенти с изкуствен интелект (ИИ), при който автономни софтуерни единици създават по-голямата част от интернет трафика. За по-малко от четири години генеративните системи с изкуствен интелект еволюираха от текстови чатбот интерфейси (при които потребителите пишат търсещи информация в Глобалната хипертекстова мрежа подкани, приложенията изпращат подкана към езиковите модели, стоящи в основата им, а моделите оформят и връщат на

[1] n.marinova@uni-svishtov.bg, Стопанска академия „Д. А. Ценов“ - Свищов

потребителя отговор) през гласови чатбот интерфейси (потребителите задават въпроси или дават инструкции, а моделът генерира отговори или изпълнява инструкциите) до агенти с ИИ, които могат самостоятелно да изпълняват задачи от името на потребителя (Shao, Zhang, Chen,, Zhang, & Yang, 2026).

Агентските инструменти с изкуствен интелект (Xu, 2025) могат да делегират многостепенни процеси на други системи с ИИ, да използват автономно външни инструменти, да проверяват файлове, да изпълняват команди и да създават или модифицират артефакти. Благодарение на интегрираната им архитектура, вариращa от компоненти за запаметяване до рамки за вземане на решения (Qu, et al., 2025), съвременните агенти с ИИ не просто отговарят на информационните запитвания на потребителите, а предприемат действия и активно им сътрудничат в дейностите по изследване, писане, обобщаване, анализиране, планиране и изпълняване на информационни задачи по различен от традиционния начин[2].

Популярността на чат-бот програми като ChatGPT[3], Claude, Gemini и други активира глобален ентусиазъм към големите езиковите модели, но заедно с това провокира у специалистите и изследователите в науката за данни различни по характер страхове и спекулации (Hawkins, 2026). Напрежението в сектора на изкуствения интелект значително нарасна през лятото на 2026 г. след серия от инциденти с все по-автономните и способни да изпълняват сложни задачи агенти с ИИ на водещите производители, които се учат да заобикалят правилата, да се възползват от пропуски и да се координират помежду си по начини, които не са предвидени или предполагани от учените и/или разработчиците им.

2. **Значение и видове агенти с изкуствен интелект**

Ботовете и агентите с изкуствен интелект вече генерират повече интернет трафик от хората. По данни на Cloudflare (Cloudflare, Inc., 2026) 57% от всички HTTP заявки са направени автономно от агенти с ИИ. Регистри-

[2] Вместо линейната схема „подкана – отговор – изход“, агентът извършва йерархично разлагане на целите на подзадачи, взема решения относно последователността и вида на необходимите действия, активира множество езикови модели с различни функционални роли, осъществява заявки към бази данни и външни приложно-програмни интерфейси, интегрира се с корпоративни приложения, проверява права за достъп и съответствие с организационни политики, използва механизми за оперативна и дългосрочна памет, както и процедури за валидация на генерираните резултати. След всяка итерация програмата реинициира процеса, докато постигне поставената цел.

[3] Европейската комисия вече официално третира ChatGPT, която за шестте месеца до 31 март 2026 г. е имала средно около 159.1 млн. активни потребители месечно в ЕС към, като много голяма онлайн търсачка и я поставя под най-строгия режим на контрол в рамките на европейския Законодателен акт за цифровите услуги (European Commission, 2026).

раното ниво на автоматизирана активност изпреварва прогнозите на експертите на глобалната интернет инфраструктурна платформа, които очакваха превъзходството на машинните в обема на уеб-трафика да настъпи едва през 2027 г. За **степента на въздействие** на агентите с изкуствен интелект върху Световната мрежа съдим и по факта, че през 2025 г. машинните взаимодействия с нея са нараснали почти 8 пъти по-бързо от човешките, а трафикът, свързан с изкуствен интелект, се е увеличил с 187% за една година (HUMAN Security, 2026). Според данни от системата Human Defense Platform, обработила над един квадрилион взаимодействия между клиентите на компанията, през 2025 г. уеб-трафикът от агенти с ИИ и агентни браузъри нараства с 7 851% спрямо 2024 г.

Според Абу, Дорнайка и Шарафедин (Abou, Dornaika, & Charafeddine, 2026) съвременните агентни системи с изкуствен интелект се развиват по две фундаментално различни линии: символична и неврална (генеративни реактивни агенти, генеративни обмислящи агенти, инструментално-подсилени генеративни агенти, мултиагентни генеративни системи, генеративни агенти с модели на света и генеративни агенти с разширена памет). На база тази класификация и на проучване на практиките на производители на такъв софтуер в Таблица 1 по-долу в азбучен ред са систематизирани 45 **агентни решения** (автономни агенти, разширения за браузъри, самостоятелни платформи за автоматизация, настолни приложения, облачна браузърна инфраструктура и кодиращи агенти с вграден инструмент за браузиране), обучени върху конкретен голям езиков модел и проявяващи адаптивно поведение.

Таблица 1. Агентни решения с изкуствен интелект.

Решение	Категория	Кратко описание
Agent S2	Агент	Автономен агент с ИИ за уеб-навигация и изпълнение на задачи
Airtop	Асистент	Помощник с ИИ за управление на информация и задачи
Amazon Nova Act	Агент	Автономен агент с ИИ на Amazon за изпълнение на онлайн задачи
Anchor Browser	Браузър	Браузър с подсилена ИИ функционалност за продуктивност и автоматизация
Autotab	Разширение	Автоматизира управление на табове и уеб-действия
Axiom AI	Автоматизация	Инструмент за автоматизиране на уеб-процеси без нужда от писане на код
Brave Leo	Браузър с ИИ	Вграден асистент с ИИ в браузъра Brave
Browser Use	Агент	Python библиотека за браузиращи агенти с ИИ
Browserbase	Платформа	Облачна среда за автоматизирано браузиране от агенти с ИИ
BrowserOS	Браузър	Операционна среда за опериране на агенти с ИИ в браузър
ChatGPT Atlas	Браузър	Интеграция на ChatGPT в ядрото на Chromium за извършване на многостъпкови уеб-действия

ChatGPT Chrome Extension	Разширение	Официално разширение за чат-бота ChatGPT в браузъра Chrome
ChatGPT Desktop	Приложение	Десктоп версия на чат-бота ChatGPT със системни интеграции
Claude for Chrome	Разширение	Интеграция на чат-бота Claude в браузъра Chrome
Comet (Perplexity)	Асистент	Инструмент с ИИ за търсене и анализ
Devin	ИИ разработчик	Автономен инструмент с ИИ за писане на код и изпълнение на задачи
Dia	Агент	Агент с ИИ, изпълняващ автоматизирани уеб действия
Fellou	Агент	Агент с ИИ за автоматизирано браузиране и изпълнение на уеб-задачи
Firefox with AI Controls	Браузър	Браузърът Firefox с добавени ИИ функции за контрол и помощ
Flowith	Асистент	Инструмент с ИИ за продуктивност и управление на задачи
Gemini in Chrome	Разширение	Интеграция на чат-бота Gemini в браузъра Chrome
Genspark	Асистент	Инструмент с ИИ за генериране на съдържание и анализ
HARPA AI	Разширение	ИИ инструмент за мониторинг, автоматизация и анализ на сайтове
Hyperbrowser	Браузър	Подсилен с ИИ функционалност браузър за автоматизация
LaVague	Агент	Агент с ИИ за уеб-навигация чрез естествен език
Lindy	Асистент	ИИ секретар за управление на имейли, срещи и уеб-задачи
Manus	Агент	Автономен агент с ИИ за уеб-навигация
Manus Browser Operator	Оператор	Разширение с ИИ за контролиране на браузърни действия
Merlin AI	Разширение	Помощник с ИИ за писане, резюмиране и търсене на информация в Уеб
Microsoft Edge Copilot	Браузър с ИИ	Вграден асистент с ИИ в браузъра Edge
Minded	Асистент	Помощник с ИИ за управление на задачи и информация
Monica AI	Асистент	Помощник с ИИ за писане, резюмиране и чат
OpenHands	Автоматизация	Инструмент с ИИ за контрол на компютърни действия
Opera Aria	Браузър с ИИ	Вграден асистент с ИИ в браузъра Opera
Opera Neon	Браузър	Експериментален браузър с ИИ функции
Operator	Агент	Агент с ИИ, който използва собствен браузър за изпълнение на потребителските задачи
Playwright MCP	Автоматизация	Подсилена с ИИ функционалност автоматизация на инструмента Playwright
Sider	Разширение	Инструмент с ИИ с функции за резюмиране, писане и анализ в браузър

Sigma Browser	Браузър	Браузър, оптимизиран за работа с агенти с ИИ
Skyvern	Автоматизация	Автоматизира уеб-действия чрез ИИ инструментариум и скриптове
Stagehand	Агент	Агент с ИИ за уеб автоматизация и навигация
Steel	Агент	Агент с ИИ с функционалност за изпълнение на сложни уеб-задачи и автоматизация
TinyFish	Агент	Агент с ИИ за уеб-навигация и автоматизация с олекотена функционалност
UI-TARS	Агент	Агент с ИИ за взаимодействие с потребителски интерфейси
Vercel Agent Browser	Агент	Браузър за агенти с ИИ, оптимизиран за разработчици

Източник: Авторова систематизация.

3. **Предизвикателства на използването на агенти с изкуствен интелект**

Възможностите, имплементирани в най-новите и сложни големи езикови модели, привличат потребителите да възлагат на агентите с изкуствен интелект изпълнението на все по-значими задачи. Новият начин на автоматизирано решаване на бизнес проблемите обаче е съпроводен от редица **предизвикателства** от технологичен, икономически и етичен характер:

1) Проблеми на технологията на агентите с изкуствен интелект:
   - *Трудности при решаването на комплексни задачи*. Агентите с изкуствен интелект все още не могат надеждно да изпълняват целия набор от задачи, които се очаква да поемат в браузъра. Дори най-добре разработените решения допускат грешки при покупки, многостъпкови процеси и действия, които изискват човешко одобрение. Подобни констатации се потвърждават от академичното изследване на Джонсън и колектив (Johnston, et al., 2026) например, описващо реални затруднения на агента Codex при изпълнение на комплексни многочасови задачи, промяна на работни процеси, затруднения при сложни действия и др.;
   - *Заплахи за киберсигурността на бизнес организациите*. Достъпът на агентите с ИИ до вътрешните информационни системи и способността им да изпълняват операции автоматично изисква изграждане на подобрена архитектура за сигурност и координация между контрагентите на бизнес организацията;
   - *Поява на нов тип бизнес-риск*. Поради делегираният им достъп до системи, идентичности, процеси, и превръщането им в неизбежен компонент на фирмените бизнес процеси, агентите с ИИ променят модела на риска от „информационен“ към „оперативен“, от защита на данни към защита на операции.
2) Предизвикателства от икономически характер:

- *Увеличаване на фирмените разходи*. Повишаването на цената на всеки нов езиков модел автоматично води до оскъпяване оперирането на агентите с ИИ, тъй като всяка задача задейства десетки агенти и води до експоненциално плащане в използването на токени. Без контрол разходите за системи с изкуствен интелект (в т.ч. агенти) много лесно могат да надвишават тези за служители;
- *Надценяване възможностите на технологията*. Фирмените мениджъри, увлечени от демонстрираните предимства на технологията на ИИ, често не виждат нейните ограничения, и предприемат стъпки към съкращаване на персонала. Липсата на доказателства, че подобни действия повишават управленската ефективност води до разрив между очакванията на вземащите решения и реалното функциониране на агентите с ИИ;
- *Промяна в интернет екосистемата*. Някои действия на ботовете в онлайн търговията (създаване на фалшиви поръчки, резервиране на наличности, кражба на съдържание и пр.) генерират голям обем ненужен трафик и натоварват инфраструктурата на сайтовете за пазаруване, което води до загуба на оборот за търговците. Нуждата от разграничаване на легитимните клиенти от автоматизираните системи налага внедряване на решенията за анализ и филтриране на уеб-трафика.

3) Етични рискове на функционирането на агентите с изкуствен интелект:
   - *Заплахи за сигурността на фирмените данни*. Агентите с ИИ не са злонамерени по дизайн, но са „опасно фиксирани върху целта“ – изпълняват задачи без да разбират контекста на съхраняваните данни, в т.ч. чувствителните такива. Темпото, мащабът и непрозрачността в действията им са предизвикателство за моралността (не са ограничени от социалните норми и институционалните структури) на тяхното функциониране. За да се гарантира, че агентите с ИИ ще се „държат“ по начини, които хората предпочитат, е необходимо да се усили човешкият надзор във всички стъпки по тяхното създаване от подбора на данни и обучението, до одита и наблюдението върху тях (Voudouris, Roberts-Gaal, Buhl, Irving, & Summerfield, 2026).
   - *Липса на отговорност за измами при транзакции*. Много от големите Интернет търговци вече са внедрили агенти с ИИ за пазаруване, но не се чувстват подготвени за проблемите със сигурността на транзакциите. Правната рамка, регламентираща кой носи отговорността за измамно действие от страна на агент с ИИ (на търговеца, доставчика на агента, създателя на протокола или потребителя), все още не е създадена.
   - *Загуба на контрол над агентите с ИИ*. Инцидентите с агенти, които халюцинират, игнорират инструкции и преследват своите цели по

зловредни начини, започнаха да се увеличават главоломно. По данни на Обсерваторията за загуба на контрол към Института за сигурност на изкуствения интелект (https://www.aisi.gov.uk/about) през месец юли 2026 г. разработчиците и потребителите отчитат двойно по-голям в сравнение с предходния месец брой случаи на агенти, които се преструват на своя собствен човешки контролер и имитират стила му на писане, за да си осигурят ефективно съгласие за предприемане на действия и заобикаляне на правилата, изискващи човешко одобрение за действия.

4. **Заключение**

Начинът на използване на Глобалната мрежа от крайните потребители и бизнес организациите по цял свят се промени радикално след появата на генеративните системи с изкуствен интелект, които станаха предпочитани решения за достъпване на различните уеб-ресурси. Възможностите на агентните системи с ИИ самостоятелно да изпълняват задачи от името на потребителя стимулират все по-масово им приложение. Тяхното внедряване обаче е съпътствано от предизвикателства - увеличаване на разходите, създаване на нови оперативни рискове, промяна в модела на киберсигурност, управленски заблуди, трансформиране на интернет трафика, нерешени правни въпроси, нужда от нови защитни механизми и архитектури и др.

Агентите с изкуствен интелект са мощен, но непредвидим инструмент, който бизнесът внедрява по бързо, отколкото може да контролира. Първият опит за регулиране на взаимодействието между агентни решения, създадени от различни разработчици, по проследим, контролируем и оперативно съвместим начин е въведеният в Китай национален стандарт GB/Z 185 2026 (State Administration for Market Regulation, National Standardization Administration, 2026) включващ седем документа, покриващи целия жизнен цикъл на един агент с ИИ – от регистрация и издаване на идентификационни данни до обмен на съобщения и достъп до външни инструменти.

Използвани източници

Abou, A. M., Dornaika, F., & Charafeddine, J. (2026). *Agentic AI: A comprehensive survey of architectures, applications, and future directions.* doi:https://doi.org/10.1007/s10462-025-11422-4

Cloudflare, Inc. (2026, September 5). *Bot vs Human Traffic*. Retrieved September 5, 2026, from https://radar.cloudflare.com/: https://radar.cloudflare.com/traffic#bot-vs-human

European Commission. (2026, May 19). *DSA: Very large online platforms and search engines*. Retrieved September 6, 2026, from https://commission.europa.eu/index_en: https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/dsa-vlops

Hawkins, J. (2026). *Data science first: Using language models in ai-enabled applications.* Wiley.

HUMAN Security. (2026). *The 2026 state of ai traffic and cyberthreat benchmark report: AI, agents, bots, and the new threat landscape.* Retrieved September 5, 2026, from

https://www.humansecurity.com/learn/resources/2026-state-of-ai-traffic-cyberthreat-benchmarks/

Johnston, D., Holtz, D., Richmond, A. M., Ong, C., Tambe, P., & Chatterji, A. (2026, June 25). The shift to agentic AI: Evidence from Codex. arXiv. Retrieved August 30, 2026, from https://arxiv.org/abs/2606.26959

Qu, X., Damoah, A., Sherwood, J., Liu, P., J. C., Chen, L., . . . De Souza, C. (2025). A Comprehensive Review of AI Agents: Transforming Possibilities in Technology and Beyond (preprint). Retrieved from https://arxiv.org/abs/2508.11957

Shao, Y., Zhang, Y., C. J., Zhang, Y., & Yang, D. (2026). Generative interfaces for language models. *Findings of the Association for Computational Linguistics: ACL 2026* (pp. 1499–1519). San Diego: Association for Computational Linguistics. Retrieved from https://aclanthology.org/2026.findings-acl.74v2.pdf

State Administration for Market Regulation, National Standardization Administration. (2026, May 22). *China ai agent interconnection standard series.* Retrieved September 8, 2026, from https://regulations.ai/: https://regulations.ai/regulations/RAI-CN-NA-GB18520-2026

Voudouris, K., Roberts-Gaal, X., Buhl, M., Irving, G., & Summerfield, C. (2026, May 30). *AI alignment is a human problem (Version 1).* doi:10.31234/osf.io/zqngj_v1

Xu, B. (2025). *AI agent systems: Architectures, applications, and evaluation.* School of Electrical, Computer and Energy Engineering, Arizona State University. Retrieved from https://ar5iv.labs.arxiv.org/html/2601.01743